

Motion till riksdagen 2023/24:443

av Tobias Andersson m.fl. (SD)

Regional tillväxt – För ett levande Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillväxt för företag och medborgare i landets alla regioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skola och utbildning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om infrastruktur och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka skatt på avstånd och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta utvärdera resultatet av att ansvaret för det regionala utvecklingsansvaret flyttats från länsstyrelserna till regionerna och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stärkt medborgarservice och Statens servicecenter och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bredband och mål för tillgång till snabbt internet i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om statliga myndigheters digitala plattformar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd för kommersiell service på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna för gårdsförsäljning utan vidare dröjsmål och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda konsekvenserna av en differentierad alkoholskatt för småskalig alkoholproduktion och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda regelverket för markförsäljning ovanför odlingsgränsen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utgångspunkten i översynen av rennäringslagen ska vara att alla svenska medborgare ska ha samma tillgång till vårt gemensamma land och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn av marknadsknallarnas förutsättningar och tillkännager detta för regeringen.

Tillväxt för företag och medborgare i landets alla regioner

Vi ser positivt på landsbygdens möjligheter, samtidigt som vi inte kan blunda för stora utmaningar, inte minst vad gäller avfolkning och ofrivillig urbanisering. Omkring en tredjedel av Sveriges befolkning bor på landsbygden. Dessa möjliggör en stark handelsbalans genom sitt värv inom till exempel skogs-, gruv- och metallindustrin. För befolkningen på landsbygden skulle ökad turism ha en positiv inverkan på såväl sysselsättning som förutsättningarna att fortsatt kunna bo och verka i sitt närområde. Detta skulle också motverka ett ensidigt och sårbart näringsliv genom att tillskapa arbeten inom en mer differentierad arbetsmarknad. En grundförutsättning för att detta ska vara möjligt är att goda förutsättningar till rörlighet för människor och gods säkerställs. En välfungerande infrastruktur vad gäller såväl fysiska transporter som snabb och stabil internetuppkoppling utgör således avgörande förutsättningar för tillskapandet av regional tillväxt. Staten bör ha en aktiv roll vad gäller förutsättningar för regional tillväxt. Det kan finnas ett ömsesidigt positivt samspel mellan det offentliga och det privata där utmaningen inte ligger i att fördela en kaka utan i att få den att växa. Skapandet av en uthållig och bärkraftig tillväxt fordrar teknologiska landvinningar. En viktig förutsättning för att både företag och medborgare ska ha möjlighet att verka i hela Sverige är tillgången till såväl privat som offentlig service. I Sveriges mest glesbefolkade delar saknas möjlighet och kundunderlag att ha både ett postkontor, ett apotek och en matbutik.

Ännu större samordning av offentliga och privata tjänster än den vi ser idag kan därmed vara en väg att gå. En lokal matbutiks överlevnad kan vara direkt avgörande för att kunna tillhandahålla offentlig service såsom medicin- och postpaketutlämning. En sådan samordning gynnar möjligheten att bedriva privat service. Målsättningen ska vara att skapa förutsättningar för en kraftig men hållbar tillväxt för företag och medborgare som väljer att bo och verka i landets glesbefolkade regioner på liknande villkor som i landets övriga, mer tätbefolkade, regioner.

Skola och utbildning

En förutsättning för att människor ska vilja bo i landets olika delar är att det finns möjlighet till skolgång inom rimligt pendlingsavstånd. Lokala skolor är därför viktiga för lokal och regional kompetensförsörjning. Mindre skolor utanför tätorterna bör så långt det är möjligt bevaras då det möjliggör för familjer att bo där. Detta möjliggör i sin tur för företag att bedriva verksamhet på landsbygden. Vi menar att det är lika genomförbart att skjutsa barn från tätorternas ytterområden till en landsbygdsskola som

tvärtom. Mindre skolor kan utgöra en bra och trygg miljö för barnen, och skolor på landsbygden bidrar till en levande landsbygd. Vidare menar vi att det bör utredas om ett statligt så kallat bryggstöd kan införas för att säkerställa att skolor och kommuner klarar perioder av tillfälligt vikande elevunderlag i småskolor. Även möjligheten till en årlig studieskulsavskrivning för lärare som tar anställning i områden som av Jordbruksverket definieras som glesbygd menar vi ska utredas. Vår uppfattning är att en sådan studieskulsavskrivning skulle i högre grad än idag möjliggöra skolverksamhet i glesbygd.

Infrastruktur

Att utjämna kostnader för transporter är avgörande i ett land som Sverige som präglas av stora avstånd. En väl utbyggd och fungerande infrastruktur för kommunikation utgör grunden för att skapa förutsättningar för tillväxt i hela landet. Det finns ett ökat behov av såväl vidmakthållande som utveckling av statens transportinfrastruktur. Att som idag kompensera eftersatt vägunderhåll med sänkta hastighetsbegränsningar som resulterar i längre avstånd mätt i tid, i ett redan glest befolkat land präglat av långa avstånd, är inte acceptabelt. Sveriges spårbundna godstransporter är av en föråldrad standard och därför långsammare än vad som skulle vara möjligt med en modern järnvägsinfrastruktur. Flaskhalsar uppstår i transportkedjorna när spårkapaciteten delas mellan snabba persontåg och långsamma godståg, vilket har en hämmande inverkan på näringslivet som är beroende av snabba och effektiva transporter. I sammanhanget bör också inrikesflygets betydelse särskilt betonas. I ett land med långa avstånd, gles befolkning och en i många delar föråldrad och eftersatt järnvägs- och väginfrastruktur fyller flyget en viktig funktion. Vi menar därför att de regionala flygplatserna har stor betydelse för människor och företag i Sveriges landsbygder och dess existens behöver därför värnas.

Skatt på avstånd

Tillförlitliga och kostnadseffektiva transporter är nödvändiga för att stärka företagens konkurrenskraft och tillväxt i hela landet. Utan fungerande transporter kan företag inte leverera varor till sina kunder och leverantörer. Tidigare regeringars signaler om införande av kilometerskatt, kraftigt försämrade reseavdrag och införande av flygskatt, utgör exempel på glesbygdsfientliga förslag som skapar oro och försämrade framtidstro bland boende och företag i glesbygd. Denna typ av skatter som inte beskattar faktiska utsläpp utan är utformade så att avstånd beskattas oaktat tekniska utsläpps begränsande landvinningar måste motverkas eftersom de inte skapar incitament för att sänka, de miljöpåverkande utsläppen. I ett till ytan stort land med långa avstånd och gles järnvägsinfrastruktur utgör vägtransporter med personbil, buss och lastbil alltså de enda realistiska transportmedlen för många av landets företag och invånare varför dessa skatter upplevs som syftande till att begränsa glesbygdens frihet och möjlighet till ett aktivt liv.

Vi noterar att flygskatten har medfört negativa konsekvenser för flyget. Redan före coronapandemin lades flyglinjer ner. Utveckling förvärrades i kölvattnet av pandemi-restriktionerna. I flera fall har dessa linjer inte återupptagits vilket leder till att kostnaderna för företag som anlitar exempelvis konsulter eller skickar anställda på utbildningar på annan ort ökar kraftigt när restiderna i vissa fall flerdubblats.

Reseavdrag och skatter på resande och transporter ska vara utformade så att människor och företag skall kunna bo och verka i Sveriges landsbygder och att incitament för nyttjande av renare och mindre miljöskadliga tekniker inte saknas.

Transportbidrag

Transportbidraget är ett regionalpolitiskt stöd som ska kompensera för kostnadsnackdelar till följd av långa transportavstånd, samt stimulera till höjd förädlingsgrad inom stödområdets näringsliv. Stödområdet omfattar Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands och Västernorrlands län. Bidraget infördes 1971 och vår uppfattning är att syftet med bidraget ligger i linje med vår syn på regional tillväxtpolitik. Trots att stödet under vissa år haft ett större anslag än vad som har behövts för att täcka de årliga utbetalningarna som under senare år uppgått till omkring 450–500 miljoner kronor årligen har vi verkat för att stärka transportbidraget då de faktiska transportkostnaderna har ökat på grund av ökade drivmedelsskatter.

Riksrevisionen riktade emellertid i sin rapport RiR 2021:2, Transportbidraget – bristande underlag och oklar måluppfyllelse, kritik mot bidragets utformning och ifrågasatte dess måluppfyllelse. Vidare rekommenderade Riksrevisionen regeringen att genomföra en grundlig översyn av transportbidraget. Vi anser att ett grundläggande krav för denna typ av stödinsatser är att skattemedel används på ett effektivt sätt.

Det regionala utvecklingsansvaret

Det regionala utvecklingsansvaret låg tidigare hos staten genom länsstyrelserna. Sedan 2019 då lagen om det regionala utvecklingsansvaret trädde i kraft flyttades detta ansvar istället till regionerna. De ansvarar i och med detta för att ta fram regionala utvecklingsstrategier, hantera medel inom utgiftsområde 19 Regionala tillväxtåtgärder, samt för vissa uppgifter kopplade till genomförandet av EU:s sammanhållningspolitik. Beslutet att överföra det regionala utvecklingsansvaret till regionerna tillkom som ett led i att demokratisera besluten kring det regionala utvecklingsansvaret.

Nu, några år efter att den nya lagen trätt i kraft, finns det signaler som pekar på att överförandet av det regionala utvecklingsansvaret till regionerna inte varit alltigenom oproblematiskt. Från vissa håll pekar man på att det regionala utvecklingsarbetet blivit en ”budgetregulator” i en större budgetkontext. Från andra håll menar man att arbetet med regional utveckling stjälar fokus och budgetutrymme från det som uppfattas som kärnverksamhet – Vården. Vissa menar också att arbetet nu präglas av politisk ryckighet snarare än långsiktighet, och från ansvariga på vissa länsstyrelser har det framförts att den regionala utvecklingsaspekten nu saknas vid tillståndsprövningar, vilket medför att miljöhänsyn nu hamnar i en vågskål utan motvikt på ett annat sätt än tidigare.

Vi menar att det är dags att utvärdera huruvida det har gynnat den regionala utvecklingen i landet eller inte genom att flytta ansvaret till regionerna. Reformen bör utvärderas förutsättningslöst med fokus på att det regionala utvecklingsarbetet ska ske på ett så effektivt och långsiktigt sätt som möjligt. Detta oavsett om detta innebär en återgång till tidigare ordning där länsstyrelserna svarade för arbetet, smärre förändringar i nuvarande ordning eller inga förändringar alls i ansvarsfördelningen.

Utlokalisering av myndigheter

För att säkerställa den statliga närvaron och bidra till en diversifierad arbetsmarknad i hela landet kan statliga arbetstillfällen utlokaliseras från större städer till landsbygden genom att etablera myndigheter och verk på landsbygden. Modern teknik skapar goda förutsättningar för att förlägga statliga arbetstillfällen utanför storstäderna varför dessa statliga jobb generellt inte bör centraliseras till storstadsregionerna. Utlokaliseringen ska emellertid ses som ett långsiktigt mål. Om den sker i för snabb takt riskerar den att medföra ekonomiska, sociala, logistiska och organisatoriska problem vilket inte mist Riksrevisionens granskning, RiR 2023:1, pekar på. Utlokaliseringar måste således ske med varsamhet, och nyetableringar av myndigheter och verk på landsbygden bör inte ske på ett sätt som äventyrar verksamheten eller kompetensförsörjningen. Rätt genomförda kan utlokaliseringar och nyetableringar av myndigheter och verk på landsbygden ge upphov till positiva effekter för de berörda kommunernas skatteunderlag vilket i förlängningen ökar attraktionskraften att bo på dessa orter. Samtidigt är det viktigt att dra lärdom av tidigare utlokaliseringar, i enlighet med de slutsatser som presenteras i Riksrevisionens rapport.

Stärkt medborgarservice och Statens servicecenter

En förutsättning för en levande landsbygd är god tillgång till offentlig service. Under lång tid har en nedåtgående spiral inneburit att offentlig service dragits undan från landsbygden till följd av ett minskat befolkningsunderlag, vilket i sin tur bidragit till att försämra befolkningsutvecklingen än mer. För att kompensera för detta har statliga myndigheter och kommuner satsat allt mer på att erbjuda information och service över internet och telefon, vilket för många är ett fullgott alternativ. Det bör dock påpekas att statliga myndigheters frånvaro är mer vanligt förekommande i just de kommuner och regioner som präglas av glesbygd och bristande utbyggnad av snabb och stabil digital infrastruktur, vilket resulterat i en kraftigt försämrad medborgarservice för dem som bor där. Medborgarservicen, såväl den kommunala som den statliga, behöver generellt stärkas.

Detta kan ske genom ökad samverkan mellan stat och kommun som kan inrätta gemensamma servicekontor. I de fall fysiska möten med representanter för en viss myndighet av praktiska skäl inte kan åstadkommas förespråkar vi att tekniska lösningar för detta finns tillgängliga på de bemannade servicekontoren och att den enskilde där erbjuds hjälp att nyttja dessa om så önskas. Vi vill särskilt betona statliga myndigheters ansvar att finnas tillgängliga för medborgare i landets samtliga kommuner. Idag sker detta genom myndigheten Statens servicecenters servicekontor. Närvaron och tillgängligheten till denna service är viktigt och ska värnas och om så behövs utökas.

Det är ett viktigt led i att säkerställa att alla medborgare erbjuds en likvärdig tillgång till kommunal och inte minst statlig myndighetsservice.

Bredband och it

Alla blir alltmer beroende av snabb och stabil internetuppkoppling, såväl i arbete där alltmer automatiseras med datorers hjälp till vår fritid där både underhållning och omvärldsrapportering flyttar över till internetbaserade medier. Detta gör

internettillgänglighet ytterst till en demokratifråga. Ett Sverige där alla medborgare inte har samma chans att delta i samhällsdebatten, eller tillgång till information riskerar att på sikt ytterligare polariseras mellan landsbygd och stad. Infrastruktur handlar inte endast om transportmöjligheter utan omfattar även teknisk infrastruktur för kommunikation såsom bredband. Behovet av tillgång till god infrastruktur för kommunikation blir idag allt viktigare både för näringslivet och för den enskilda medborgaren. Samtidigt är glesbygden kraftigt överrepresenterad bland de kvarvarande knappt tio procenten som ännu inte kan erbjudas tillgång till snabbt internet, vilket vi finner bekymmersamt. Beaktas dessutom faktumet att en lång rad industriella maskiner och arbetsfordon redan idag arbetar uppkopplade mot exempelvis tillverkare och beställare eller att nästa generations personbilar kommer att kommunicera trådlöst i realtid med olika databaser, då står det klart att täckningsgraden måste bli högre för att möjliggöra ett liv på lika villkor i hela landet. Det som framkom i landsbygdskommitténs slutbetänkande om att 100 procent av befolkningen ska ha tillgång till snabbt internet år 2025 ska utgöra en målsättning för att möjliggöra för Sveriges landsbygder att leva och utvecklas. Samtidigt välkomnar vi nya tekniska lösningar som möjliggör en mer kostnadseffektiv utbyggnad av digital infrastruktur i hela landet än traditionellt nedgrävd fiber.

Statliga myndigheters digitala plattformar

Teknikutvecklingen har gått starkt framåt sedan mobiltelefonens genombrott bland privat användarna på 1990-talet. Idag är inte mobiltelefonen längre endast ett redskap med vilket vi ringer och skickar textmeddelanden. Sedan ”smartphonen” lanserades har mobiltelefoner kommit att i många avseenden ersätta hemdatorerna. Våra smartphones följer oss ut på fjället, i skogen och i skärgården. Med en smartphone och mobilt bank-id kan man idag uträtta exempelvis bankärenden, boka fordonsbesiktning och se sina senaste provsvar på vårdcentralen. Den mobila plattformen har därmed kommit att bli minst lika viktig som den stationära. Det är av stor vikt att statliga myndigheter tillser att de är tillgängliga på olika digitala plattformar för att passa så många användare som möjligt. Detta oavsett var i landet användaren befinner sig och vilket tekniskt verktyg denne använder för att få internetåtkomst.

Lanthandlarnas roll som ombud för statliga bolag

Dagligvarubutiker i landets glesbefolkade delar fyller en viktig funktion. I en tid då dagligvaruhandeln i allt högre grad sker i stormarknader utarmas möjligheten för lanthandlarna att kunna konkurrera med såväl pris som utbud. Till detta kommer de stora distributionskedjornas minskande intresse av att leverera sina varor till kunder som beställer små kvantiteter och är avlagset lokaliserade. Ett liknande förhållande råder då det gäller landets bensinbolag, där de stora aktörerna uppvisar ett allt mer svalt intresse för de minsta och avlagset belägna mackarna. Möjligheten att kunna erbjuda flera typer av samhällsservice är därför viktig för handlarna, både som ett led i att kunna locka fler kunder och för att verksamheten ska bli mindre ekonomiskt sårbar. Lanthandeln är därför inte sällan också bensinstation eller vice versa och fungerar dessutom ofta som busshållplats, ombud för apotek, Postnord, Bussgods, Schenker, DHL, Svenska spel, Systembolaget med flera verksamheter. De utgör viktiga nav i de bygder i vilka de är

verksamma och den potentiella skada förlusten av dessa ombudstjänster skulle innebära för lokalbefolkningen om lanthandeln som tillhandahåller dem tvingas lägga ned, kan inte försummas. Det är viktigt att säkerställa att serviceutbudet på landsbygden inte försämras och att de statliga bolag som verkar i glesbygd genom ombud innehar en mycket viktig roll i detta. Regeringen bör uppdra åt de statliga bolagen, exempelvis Apoteket AB, Postnord, Svenska spel och Systembolaget att se över sina villkor för att bli ombud och utreda hur dessa kan förenklas. Uppdraget ska även omfatta en översyn av ersättningsnivåerna till ombuden så att dessa höjs. Där så är erforderligt ska regeringen återkomma till riksdagen med förenklade lagförslag.

Stöd för kommersiell service på landsbygden

Sambandet mellan en fungerande kommersiell service och förutsättningarna för att bo och verka i glesbygd är värt att betonas. Höjning av stödet för kommersiell service i sårbar glesbygd som riksdagen tidigare beslutat om, är positiv. Men denna typ av stöd måste utvärderas och följas upp av ansvarig myndighet för att säkerställa att den har avsedd effekt och att nivåerna är tillräckliga för att nå de önskade målen. En uppföljning och utvärdering måste samtidigt visa på om det finns en möjlighet att skala ner stödet där behovet inte längre föreligger. En utvärdering måste också beakta om förutsättningarna ändras eller är på väg att ändras genom att exempelvis statliga bolag säljs ut, eller planeras säljas ut, eller att en ökad del av till exempel Apotekets tjänster och försäljning flyttas till e-handel som kräver paketutlämning. Ytterligare en aspekt som måste vägas in i en sådan utvärdering är om hänsyn behöver tas till nya kostnader som tillkommit eller väntas tillkomma som en följd av påtvingade investeringar med anledning av nya lagar och EU-regler.

Öppna upp för gårdsförsäljning

I Sverige etableras allt fler mikrobryggerier, whisky- och gindestillerier, vinodlingar och liknande. Många gånger etableras dessa i glesbygd där de bidrar till att tillskapa arbetstillfällen och en levande landsbygd. Intresset för dessa är bland dryckesintresserade stort och inte sällan går det att besöka dessa producenter för att se hur tillverkningen går till. Ett problem för dessa företag är emellertid att de inte tillåts att sälja de egna produkterna på den egna anläggningen, vilket avsevärt minskar deras attraktionskraft som besöksmål – inte minst bland utländska besökare med mindre förståelse för det svenska alkoholförsäljningsmonopolet än vi har. De svenska producenterna av alkoholhaltiga drycker ska ges samma möjligheter till försäljning av de egna produkterna vid produktionsstället som finns i övriga EU – något som har förutsättningar att generera fler arbetstillfällen inom såväl besöksnäringen som inom bryggeri-, destilleri- och vingårdsnäringen. Det föreligger inte något hinder att genomföra detta utan att avskaffa Systembolagets detaljhandelsmonopol, vilket vårt grannland Finland är ett exempel på. Systembolagets detaljhandelsmonopol ska fortsatt gälla med undantag för så kallad gårdsförsäljning.

Då riksdagen redan har tillkännagivit för regeringen att den skall verka för en ny alkohollagstiftning där gårdsförsäljning tillåts ser vi fram emot ett lagförslag från regeringen så snart möjligt. Tongångarna har dock varierat mellan olika statsråd men det är positivt att såväl statsministern som energi- och näringsministern uttryckt att

gårdsförsäljning ska bli verklighet. Frågan återstår dock hur det avses utformas. Den utredning som en framtida proposition kommer att bygga på innehåller i vår mening en rad onödiga och olyckliga begränsningar. Enligt Sverigedemokraternas uppfattning borde gårdsförsäljning vara möjligt även för större producenter än de som föreslås, det borde även omfatta alkoholhaltiga drycker med högre alkoholhalt och utan krav på föreläsning eller studiebesök i samband med försäljningen.

Utred differentierad alkoholskatt

Idag återfinns en möjlighet att, i enlighet med artikel fyra i EU:s direktiv 92/83/EEG, differentiera, och därigenom sänka, alkoholskatten för småskalig alkoholproduktion. Denna möjlighet nyttjas av samtliga stater inom den europeiska unionen förutom Sverige och Italien, vilket innebär att de svenska producenternas konkurrenskraft begränsas i relation till övriga inom unionen. Givet riksdagens tillkännagivande om att implementering av EU-direktiv inte bör försämra företags konkurrenskraft torde det onekligen vara aktuellt att utnyttja denna möjlighet att förenkla för den inhemska småskaliga alkoholproduktionen och samtidigt stärka dess konkurrenskraft. Utan att vare sig rucka på alkoholmonopolet eller främja en osund alkoholkonsumtion hade en sådan åtgärd kunnat stödja denna inte sällan landsbygdsorienterade näring, inte minst om det kompletteras med gårdsförsäljning av alkohol, vilket redan tillkännagivits. Förslaget har redan idag stöd av Sveriges Oberoende Småbryggerier som förespråkar en ”trappstegsmodell” men vi menar att frågan bör vidare utredas innan implementering.

Strandskyddet

Medan det i landets mest urbana miljöer är tätbebyggt vid stränderna är situationen den omvända i glesbygd. Trots detta är det många gånger svårt eller omöjligt att få bygga strandnära med hänvisning till gällande strandskyddsregler. I många kommuner finns det ett uttalat stöd för ett regelverk som ökar möjligheterna till att bygga strandnära. Det finns goda förutsättningar att öka attraktiviteten att bo i våra glesbygdskommuner och stimulera till inflyttning om lättnader görs i nuvarande regelverk. Detta är något som potentiellt skulle kunna underlätta för avflyttningskommuner med vikande skatteunderlag att kunna bibehålla eller öka sin befolkning och därmed kunna upprätthålla sin kommunala service. Vi menar att strandskyddsreglerna behöver reformeras så att de tar större hänsyn till det lokala inflytandet över var det ska vara tillåtet att bygga strandnära, samt syfta till mer strandnära byggnation.

Odlingsgränsen och renbetesfjällen

Odlingsgränsen är en administrativ gräns som går genom Lappland från nordost till sydväst en bit nedanför fjällområdet. I Jämtland och Härjedalen motsvaras odlingsgränsen av de så kallade renbetesfjällen. Den praktiska betydelsen av denna administrativa gräns har minskat men den har fortfarande betydelse för rennärlagen och vissa jakt- och fiskerelaterade regelverk. Ovanför odlingsgränsen och i renbetesfjällen är möjligheten för kommuner att köpa statlig mark kraftigt begränsad. I de fall då staten är den största markägaren i en kommun föreligger således en risk att tillväxten bromsas på

grund av markbrist. Inte sällan berör detta landets mest glesbefolkade kommuner. I exempelvis Kiruna äger Statens fastighetsverk ungefär 80 procent av landområdet, medan kommunen själv endast har tillgång till 1 procent av marken. Vi menar att regeringen bör utreda regelverket för markförsäljning ovanför odlingsgränsen i syfte att så långt det är möjligt skapa likvärdiga förutsättningar till markförsörjning och tillväxt i landets alla delar och att detta ska ske på ett sätt som fortsatt beaktar särskilt känsliga naturmiljöer.

Rennäringslagen

Renskötsel bedrivs på cirka hälften av Sveriges areal, från norra Dalarna, Hälsingland och norrut. Trots att stora delar av landet på ett eller annat sätt berörs av renskötsel är det förhållandevis få personer som har sin huvudsakliga inkomstkälla från renskötseln, som utgör ett av flera konkurrerande intressen om markanvändningen. Som ett led i detta pågår en parlamentarisk översyn av rennäringslagen där hänsyn, utöver till samers rätt, ska tas till lokalbefolkningens och övriga svenskars tradition, intressen och behov. Sådana behov och intressen kan röra vår gemensamma rätt till vistelse i skog och fjäll, jakt, fiske, eller skoterkörning såväl för privatpersoner som önskar idka livskvalitets-höjande fritidsaktiviteter som för näringsidkare inom besöksnäringen. Vår hållning är i grunden att alla bör vara lika inför lagen. Intressekonflikterna kring de grundläggande frågorna om rätten till land och vatten i norra Sverige är emellertid många och komplexa men utgångspunkten måste vara att alla svenska medborgare, samer såväl som icke samer, ska ha samma tillgång till vårt gemensamma land.

Marknadsknallar

De är inte många men de reser runt till landets olika marknader. Vissa marknader får hela städer att blomma upp. Jokkmokks marknad, Skänninges marknad, Kiviks marknad, Vimmerbys marknad med flera. Marknaderna har ett historiskt arv och utgör en mötesplats, och på vissa håll är det en tidpunkt på året då utflyttade kommer hem och träffar nära och kära. Det som däremot har blivit ett problem sedan 2014 är att knallarna är ålagda att ha kvittoskrivande kassasystem som måste fungera oavsett om de har tillgång till el eller inte och oavsett om mobilnätet blir överbelastat eller inte. Dessutom ska kassasystemen tåla fukt och kyla, vilket de inte är konstruerade för. Ingen tillverkare kan idag tillhandahålla system som lever upp till de svenska kraven. Marknaden för kassasystem som tillgodoser det svenska regelverket är alltför begränsad för att det skall vara motiverat att utveckla sådana då mer schablonmässiga och förenklade beskattningar av marknadsknallar är vanligt förekommande i vår omvärld. Regeringen bör därför ta initiativ till en utvärdering av kravet om kassaregister och kvittoskrivande kassasystem för torg- och marknadshandeln med syfte att göra det möjligt för marknadsknallar att kunna bedriva verksamhet även utan tillgång till el och datatrafik samt under svåra väderförhållanden.

Tobias Andersson (SD)

Eric Palmqvist (SD)

Jessica Stegrud (SD)

Josef Fransson (SD)

Johnny Svedin (SD)

Mattias Bäckström Johansson (SD)